

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2022

(1st Year, 2nd Semester)

SANSKRIT

Course: VI

[Nyāya-Vaiśeṣika]

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

क-विभागः

१. निम्नलिखितेषु द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ । न्यूनतया एकस्योत्तरं संस्कृतभाषया देवनागर्या लिप्या च समाधेयम् –
6 x 2=12
- (क) प्रत्यक्षप्रमाणलक्षणं तर्कभाषाग्रन्थदिशा व्याख्यायताम् । कतिविधो भवति इन्द्रियार्थसन्निकर्षः ? तत्र
संयुक्तसमवेतसमवायः विशेष्यविशेषणभावश्चेति इन्द्रियार्थसन्निकर्षौ सोदाहरणं व्याख्येयौ । 2+1+3=6
- (ख) अनुमानप्रमाणलक्षणं निरूप्य स्वार्थानुमानस्वरूपं विशदयताम् । 3+3=6
- (ग) अन्यथासिद्धभेदेषु द्वयं सोदाहरणं निरूपणीयम् । 6
२. सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयाः – 1 x 3=3
- (क) विशेष्यताख्यं प्रकारताख्यं संसर्गताख्यञ्च प्रत्यक्षज्ञानं किं नामधेयम् ?
- (ख) किं नाम लिङ्गम् ?
- (ग) द्वितीयलिङ्गपरामर्शस्य नामान्तरं किम् ?

ख-विभागः

३. अधोलिखितेषु प्रश्नद्वयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम् – 6 x 2=12
- (क) समवायस्वरूपं मुक्तावलीग्रन्थदिशा आलोच्यताम् ।
- (ख) अभावलक्षणमुल्लिख्य तद्भेदाः सलक्षणं सोदाहरणं च मुक्तावलीग्रन्थदिशा विव्रियन्ताम् ।
- (ग) कारणलक्षणं मुक्तावलीग्रन्थदिशा आलोच्यताम् ।
- (घ) आत्मस्वरूपं मुक्तावलीग्रन्थदिशा आलोच्यताम् ।
४. अधोलिखितेषु प्रश्नत्रयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम् – 1 x 3=3
- (क) ईश्वरसाधकानुमानमुच्यताम् ।

[Turn over

(ख) द्रव्यलक्षणमुच्यताम् ।

(ग) साधर्म्यशब्दस्य का व्युत्पत्तिः ?

(घ) विशेषलक्षणं किम् ?

(ङ) व्यापारलक्षणं किम् ?